

Wetenschappelijk bewijs voor 'Voetgangers op nummer één'

De publicatie van Rob Methorsts proefschrift 'Verkenning van het Voetgangersdomein' brengt de emancipatie van de voetganger een stap verder. Leesvoer voor alle beslissers en betrokkenen in verkeers- en vervoerland.

Rob Methorst schrijft een monumentaal werk vol ontdekkingen. Hij komt met nieuwe gegevens en opnieuw nagerekende bevindingen die al eerder in kleinere kring waren doorgedrongen. Zo lopen wij 40 procent vaker en langer dan volgens huidige statistieken. En zijn er vier keer meer ongelukken van voetgangers die te maken hebben met valincidenten dan met verkeersongevallen.

Met zijn proefschrift 'Verkenning van het Voetgangersdomein' ('Exploring the Pedestrians Realm') is een wetenschappelijke toets gelegd op de door hem opgebouwde ervaring, die dertig jaar beslaat. Hij promoveerde bij professor Bert van Wee, TU Delft.

Voor de eerste keer onderzoekt iemand systematisch wat voetgangers nodig hebben, hoe hun situatie is en welke verbeteringen mogelijk zijn. Methorst bouwt voort op het project 'Pedestrians Quality Needs' van het Europese samenwerkingsverband COST. Hij was hoofdauteur van het eindrapport uit 2010 [*].

Zijn nu afgesloten promotieonderzoek betreft vele wetenschapsterreinen die op een of andere manier invloed hebben op lopen en verblijven in de openbare ruimte. Te voet kunnen gaan blijkt een belangrijke bron van rijkdom en welzijn, met overheden als essentiële spelers daarbij.

Urgentie aangetoond

Kennisleemtes op dit vlak zijn ingevuld of in kaart gebracht omdat alle beschikbare gegevens nu op een rij staan. Daarbij moesten regelmatig cijfers worden ingeschat, na zorgvuldige analyse en interpretatie.

Het feit dat bewegingen in de publieke ruimte nu scherper in beeld komen, heeft twee effecten. Aan de ene kant blijkt lopen een veel groter verschijnsel dan de dominante beleids- en onderzoekswereld tot nu toe dacht, en dat speelde al voordat de covid-19-pandemie toe-

DERK VAN DER LAAN
VAKJOURNALIST EN RAADGEVER

sloeg die meer mensen bewuster aan het lopen bracht. Anderzijds blijken de problemen van voetgangers omvangrijker dan menigeeen denkt. Zo ondervindt ruim 20 procent van de bevolking beperkingen die er toe bijdragen dat zij lopen en naar buiten gaan vermijden. Voor meer dan 10 procent geldt zelfs dat hun deelname aan het maatschappelijk leven (ernstig) wordt beperkt.

Onthutsend

Sommige constateringingen zijn ronduit onthutsend. Terwijl overal in verkeers- en vervoerland methoden van gedragsbeïnvloeding worden gemonitord en onderzocht, ontbreekt voor lopen en verblijven elke studie. Het succes van maatregelen die 'gewenst' gedrag belonen [*] en 'ongewenst' gedrag ontmoedigen (minder zitten, op de bank of in je auto) zijn nooit onderzocht. Geen enkel wetenschappelijk onderzoek meet de resultaten van communicatieprojecten, gericht op het faciliteren van lopen.

Tweedeling in de samenleving

Deze optelsom van gegevens brengt Methorst tot de stevige uitspraak: "Zonder meer serieuze aandacht voor voetgangers voorzie ik een toenemende tweedeling in de samenleving. Met aan de ene kant sterke verkeersdeelnemers en aan de andere kant meer kwetsbare mensen op straat. Een ongewenste, onveilige combinatie."

Potentieel invloedrijk

Het effect van deze publicatie? Methorst zegt

zelf dat al langer bestaande kennis veel te weinig terecht kwam op de juiste plekken en in de juiste hoofden. Vooral voor gemeenten zou het goed zijn wanneer kennisoverdracht en het uitwisselen van ervaring vleugels krijgt. Versterk daarom leiderschap op dit punt en maak het onderling leren tot een uitnodigende, aantrekkelijke urgentie.

Het toegankelijk maken van deze studie vereist wel aandacht. De lijvige publicatie is een puur wetenschappelijke exercitie voor onderzoekers in binnen- en buitenland. Maar deze nieuwe kennis ligt nog onvoldoende op presentatieblaadjes voor wie de voetgangers-, wandel- en verblijfsomstandigheden wil verbeteren. Praktijktoeepassing vraagt daarom nieuwe samenwerking van betrokkenen.

Voetgangers op één

De onderzoeksresultaten zijn koren op de molen voor de toenemende groep bestuurders, politici en anderen die aandacht voor het lopen op nummer één zetten. Voetgangers krijgen bij hen prioriteit, gevolgd door fietsers, ov-gebruikers en autorijders. Zij kunnen volgens deze publicatie draaien aan vijf soorten organisatorische knoppen: doe feitenonderzoek, versterk vakmanschap, zorg voor strakke regie en verdeling van middelen plus menskracht, realiseer optimale communicatie en verbeter de operationele uitvoeringsorganisatie.

Covid-19

Midden in de orkaan van de covid-19-pandemie, begin 2021, is voorspellen hoe de wereld er de komende jaren uitziet, onmogelijk. Toch zijn er voor de korte termijn uiterst dankbare activiteiten mogelijk. Oplossen van de huidige knelpunten voor lopers en deskundigheid opbouwen over verbeteringen van hun omstandigheden. Wie weet, cruciaal voor de langere termijn.

Op verkeerskunde.nl/blog leest u deze bijdrage met links [*]